

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta (HE 303/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Jarno Virtanen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Katja Danner, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Eerik Tarnaala, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue
- lakiasiainjohtaja Matti Merisalo, Verohallinto
- tarkastuspäällikkö Matti Hautala, Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö
- päälakimies Timo Koskinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- työelämäasiantuntija Erkki Auvinen, STTK ry
- tasa-arvo- ja työympäristöpäällikkö Lotta Savinko, Akava ry
- asiantuntija Suvi Lahti-Leeve, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Albert Mäkelä, Suomen Yrittäjät ry
- johtaja Natalia Ollus, YK:n yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti (HEUNI)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- oikeusministeriö
- Suomen Kuntaliitto

Valiokunnan mietintö TyVM 23/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoinnasta annettua lakia.

Esityksen mukaan työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksia alipalkkauksen valvonnassa laajennettaisiin siten, että kirjallinen kehoitus ja velvoittava hallintopäätös voitaisiin antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään sellaista lain ja yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jonka peruste ja määrä ovat yksiselitteisesti todettavissa.

Alipalkkaukseen puuttumiseksi työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuus poliisille koskisi myös rikoslain mukaisia petos- ja kiskontarikoksia.

Ehdotusten tavoitteena on tehostaa työntekijöiden palkkausta koskevien säännösten noudattamista työmarkkinoilla.

Samassa yhteydessä työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta muille viranomaisille laajennettaisiin siten, että viranomaisen ilmoittaisi valvonnassa esille tulleista rakennusten sisäilma-
toon ja kunnossapitoon liittyvistä epäkohdista kunnan terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisille.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoinnasta annettua lakia. Esityksen taustalla ovat hallitusohjelman harmaan talouden vastaisia toimenpiteitä koskevat kirjaukset, joiden mukaan on selvitettävä uusia keinoja alipalkkaukseen puuttumiseksi. Esitys on valmisteltu kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmistelewan neuvottelukunnan jaostossa.

Esityksessä työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksia alipalkkauksen valvonnassa laajennetaan siten, että kirjallinen kehoitus, velvoittava hallintopäätös ja uhkasakko voidaan antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään sellaista lain ja yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jonka peruste ja määrä ovat yksiselitteisesti todettavissa. Esityksessä laajennetaan myös työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta poliisille koskemaan lain 50 §:n mukaan rikoslain mukaisia petos- ja kiskontarikoksia. Lisäksi työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta muille viranomaisille laajennetaan siten, että valvonnassa esille tulleista rakennusten sisäilmaan ja kunnossapitoon liittyvistä epäkohdista ilmoitetaan kunnan terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaiselle.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä ja tervetulleena, että muutoksilla parannetaan työsuojeluviranomaisen mahdollisuuksia valvoa työsuhteessa noudatettavia vähimmäisehtoja ja mahdollisuuksia puuttua työvoiman hyväksikäyttöön. Työsuojeluviranomaisen uusi ilmoitusvelvollisuus työpaikkojen sisäilman ja kunnossapidon epäkohdista on puolestaan tarpeellinen muutos erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa rakennuksen omistaja on eri taho kuin tilassa toimintaa harjoittava työnantaja. Valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö TyVM 23/2022 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 303/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 31.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas
varapuheenjohtaja Katja Taimela sd
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
varajäsen Noora Koponen vihr
varajäsen Mikko Lundén ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves